ÖĞREN · 3. Sınıf · Fen Bilimleri

Canlıların Yaşam Alanlarına Yolculuk

Yaşam alanı ve özellikleri · Veri toplama ve kanıt · Canlı çeşitliliği · Yaşam alanlarını koruma · Bilgiyi sorgulama

Bu ünitede neler öğreneceğiz?

- ✓ Yaşam alanı kavramını
- ✓ Yaşam alanlarının özelliklerini veriyle açıklamayı
- ✓ Canlılara zarar vermeden sayım yapmayı
- ✓ Canlı çeşitliliğini tanımlamayı
- ✓ Yaşam alanlarını korumak için yapılabilecekleri
- ✓ Bilgilerin doğruluğunu sorgulamayı

👨‍👩‍👧 **Büyüklerimize not:** Parkta ya da bahçede çocuğunuzla küçük bir alan seçin ve orada gördüğünüz farklı canlıları, onlara dokunmadan sayıp bir tabloya yazın. Belgesel izlerken canlının yaşam alanının özelliklerini konuşun. Araştırma yaparken bilginin hangi kaynaktan geldiğini birlikte sorgulayın.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🏡 Yaşam Alanı Nedir?

Bir canlının **beslendiği, barındığı, çoğaldığı ve korunduğu** yere **yaşam alanı** denir. Canlılar ihtiyaçlarını yaşam alanlarından karşılar.

Her yaşam alanının kendine özgü **sıcaklığı, suyu, ışığı ve bitkileri** vardır. Canlılar yaşadıkları alanın özelliklerine uygun yapılara sahiptir: balığın solungaçları suda, devenin hörgücü çölde yaşamasına yardım eder.

🌲 **Orman** | 🌊 **Deniz** | 🏞️ **Göl ve akarsu** | 🌾 **Çayır** | 🏜️ **Çöl** | 🧊 **Kutup**

🗺️ Yaşam Alanları ve Özellikleri

🌲	**Orman**	Ağaçlar çoktur; gölgeli ve nemlidir. Ayı, sincap, baykuş, geyik ve mantarlar yaşar.
🌊	**Deniz**	Suyu tuzludur, geniş ve derindir. Balık, yunus, ahtapot, yengeç ve deniz yosunları yaşar.
🏞️	**Göl ve akarsu**	Tatlı sudur. Kurbağa, ördek, alabalık ve sazlar yaşar.
🌾	**Çayır**	Ot ve çiçeklerle kaplıdır, güneşlidir. Arı, kelebek, tavşan ve çekirge yaşar.
🏜️	**Çöl**	Çok sıcak ve kuraktır, su azdır. Deve, kertenkele, akrep ve kaktüs yaşar.
🧊	**Kutup**	Çok soğuktur, her yer buz ve kardır. Kuzey Kutbu'nda kutup ayısı, Güney Kutbu'nda penguen yaşar.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

📋 Kanıt Kullanalım: Veri Seti

Bir yaşam alanını gözleyip verileri kaydederiz. Aynı yaşam alanına ait verileri bir araya getirerek **veri seti** oluştururuz.

Sonra açıklamalarımızı bu verilere dayandırırız: "Okul bahçesinde çiçek çok olduğu için arı ve kelebek gördük." Bu bir **veriye dayalı açıklamadır**.

Gözlem	Okul bahçesi	Dere kenarı
Sıcaklık	ılık	serin
Su	az	çok
Işık	güneşli	gölgeli
Bitkiler	çimen, papatya	saz, söğüt
Canlılar	🐝 🦋 🐜	🐸 🦆 🐟

Veri seti örneği

✏️ Haydi deneyelim — Canlı hangi yaşam alanında yaşar? Daire içine al.

çöl kutup

deniz çöl

orman deniz

kutup orman

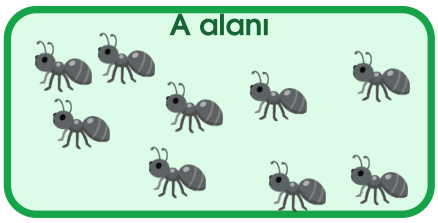
🎨 Resim köşesi — En sevdiğin yaşam alanını ve orada yaşayan canlıları çiz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

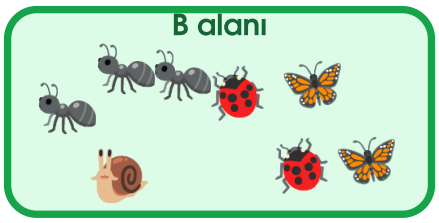
🦋 Canlı Çeşitliliği

Bir yaşam alanındaki **farklı canlı türlerinin sayısına canlı çeşitliliği** denir. Çeşitliliği bulurken aynı türden kaç tane olduğuna değil, **kaç farklı tür** olduğuna bakarız.

Aşağıdaki A alanında 9 karınca var ama yalnızca **1 tür** canlı var. B alanında karınca, kelebek, salyangoz ve uğur böceği olmak üzere **4 tür** canlı var. B alanında canlı çeşitliliği daha fazladır.

A: 1 tür canlı

B: 4 tür canlı

🔍 Canlılara Zarar Vermeden Sayım Yapalım

1. 🧵 İple küçük bir alan belirle.
2. 👀 Canlılara dokunmadan, yerlerinden kaldırmadan gözle.
3. 📝 Gördüğün her türü bir kez tabloya yaz.
4. 🔢 Her türden kaç tane olduğunu say.
5. 🧮 Tablodaki tür sayısını bul: bu, alanın canlı çeşitliliğidir.
6. 🙏 İşin bitince alanı bulduğun gibi bırak.

🎨 Resim köşesi — Bir kuş için güvenli bir yaşam alanı çiz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

📊 Sayım Tablosu Örneği: Park Çimenliği

Gördüğümüz canlı	Sayı
🐜 karınca	12
🐞 uğur böceği	3
🦋 kelebek	2
🪱 solucan	1
🌼 papatya	8

Tabloda **5 farklı tür** canlı var: karınca, uğur böceği, kelebek, solucan, papatya. Toplam 26 canlı sayıldı ama canlı çeşitliliği **5**'tir.

🌼 Bitkiler de canlıdır; sayıma katılır.

⚠️ Yaşam Alanlarını Neler Tehdit Eder?

Tehditler

- ✓ orman yangınları
- ✓ ağaçların kesilmesi
- ✓ çöp ve su kirliliği
- ✓ sulak alanların kurutulması
- ✓ aşırı avlanma

Sonuçları

- ✓ Canlılar yuvasını ve besinini kaybeder.
- ✓ Bazı canlılar başka yerlere göç eder.
- ✓ Canlı çeşitliliği azalır.
- ✓ Bazı canlıların nesli tükenme tehlikesine girer.

🛡️ Koruma Altındaki Canlılar

Deniz kaplumbağası
Yumurtalarını kumsallara bırakır; yuvaları korunur.

Akdeniz foku
Kıyılardaki mağaralarda yaşar; sayısı çok azdır.

Flamingo
Gediz Deltası gibi sulak alanlarda korunur; avlanması yasaktır.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

🌿 Yaşam Alanlarını Koruyalım

✅ Yaparım

- ✓ Piknikten sonra çöplerimi toplarım.
- ✓ Fidan dikimine katılırım.
- ✓ Kuşlar için su kabı koyarım.
- ✓ Milli park kurallarına uyarım.

🚫 Yapmam

- ❌ Ormanda ateş yakmam.
- ❌ Kuş yuvalarına dokunmam.
- ❌ Çiçekleri koparmam.
- ❌ Denize ve dereye çöp atmam.

🔎 Merak Et, Sor, Araştır

1. 💭 Merak ettiğin konuyu belirle: Deniz kaplumbağalarının yuvaları nasıl korunur?
2. ❓ Sorular yaz: Yuvalar nerede? Onlara ne zarar verir?
3. 📚 Bilgi topla: kitaplar, ansiklopediler, resmî kurumların siteleri, uzmanlar.
4. ✅ Doğruluğu değerlendir: Kaynak güvenilir mi? Başka kaynaklar da aynısını söylüyor mu?
5. 🧠 Çıkarım yap: Yuvaları korumak çeşitliliği korur.
6. 📣 Sun: Afiş, şiir ya da resimle arkadaşlarına anlat.

🎨 Resim köşesi — Okul bahçende gördüğün canlıları çiz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

📚 Yeni Sözcükler

yaşam alanı 🏡
Canlının beslendiği, barındığı yer.

canlı çeşitliliği 🦋
Bir alandaki farklı tür sayısı.

veri seti 📋
Bir araya getirilmiş gözlem verileri.

koruma 🛡️
Zarar görmesini önleme.

tür 🐞
Birbirine benzeyen canlı grubu.

kaynak 📚
Bilgiyi aldığımız yer.

🎨 Resim köşesi — İki resim çizelim.

Hayal ettiğin gelecekteki yaşam çevresini çiz.

En sevdiğin yaşam alanını ve orada yaşayan canlıları çiz.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026